קָוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה: (ד) וַיִּכְתֹּב
מֹשֶׁה אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וַיַּשְׁכֵּם
בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר
וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה לִשְׁנֵים
עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: (ה) וַיִּשְׁלַח
אֶת־נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת
וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים לַיהוָה
פָּרִים: (ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם
וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל־הַמִּזְבֵּחַ: (ז) וַיִּקַּח
סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל
אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע: (ח) וַיִּקַּח מֹשֶׁה

תו"א וישלח את יומא נב: מגילה ט. חגיגה ו. זבחים קטו. כריתות ט. ויעלו עולות חגיגה ו: ויזבחו זבחים חגיגה שם זבחים קטז. ויקח משה חצי זבחים צז: מנחות פב: נעשה ונשמע שבת פח. פט: גיטין ז. עקידה שער מו ויקח משה את הדם יבמות מו: כריתות ט.

בעל הטורים

(ג) כל הדברים אשר דבר ה' נעשה. ו' תיבות וכן כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע ו' תיבות הרי י"ב כנגד י"ב שבטים שאמרו ו' תיבות והוא שמע ישראל ויעקב השיבם ו' תיבות בשכמל"ו:

רש"י

ודיינין, שניתנו להם במרה (מכילתא נחדש פ"ג): בתמשה בסיון: (ה) את נערי. ו' הבכורות: (ד) ויכתוב משה. מברמשים ועד מתן תורה, וכתב מצות שנצטוו במרה (שם): וישכם בבקר. בא' וחלקו: באגנות. שתי אגנות, אחד לחצי (ו) ויקח משה חצי הדם. מי חלקו, מלאך

עיקר שפתי חכמים

ה כתוב זה להודיענו שמתן תורה היה ב' סיון: ו עד הקמת המשכן העבודה היתה בבכורות: ז מדלא כתיב מקודם שחלקו לחצאין:

לקוטי הלכות

(ז) כל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע – זֶהוּ שֶׁאַתֶּם מַמְעִיטִין עַצְמְכֶם כְּשֶׁאֲנִי מַשְׁפִּיעַ לָכֶם הַחִלּוּק שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַכּוּ"ם. כִּי בְּיִשְׂרָאֵל טוֹבָה (כַּמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י). שֶׁכְּשֶׁה' יִתְבָּרֵךְ מֵאִיר נֶאֱמַר (דְּבָרִים ז): כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל הָעַמִּים, עֲלֵיהֶם הָאָרַת הִתְנוֹצְצוּת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ אֵינָם

חַד וַאֲמָרוּ כָּל פִּתְגָּמַיָא דִּי מַלִּיל יְיָ נַעְבֵּד: ד וּכְתַב מֹשֶׁה יָת כָּל פִּתְגָּמַיָא דַּיְיָ וְאַקְדֵם בְּצַפְרָא וּבְנָא מַדְבְּחָא בְּשִׁפּוֹלֵי טוּרָא וְתַרְתֵּי עֲשָׂרֵי קָמָן לְתַרְעֵי עֲסַר שִׁבְטַיָא דְיִשְׂרָאֵל: ה וּשְׁלַח יָת בּוּכְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן וְקָרִיבוּ נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ תּוֹרִין: ו וּנְסִיב מֹשֶׁה פַּלְגוּת דְּמָא וְשַׁוִי בְּמִזְרְקַיָא וּפַלְגוּת דְּמָא זְרַק עַל מַדְבְּחָא: ז וּנְסִיב סִפְרָא דְּקְיָמָא וּקְרָא קֳדָם עַמָּא וַאֲמָרוּ כֹּל דִּי מַלִּיל יְיָ נַעְבֵּד וּנְקַבֵּל: ח וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת

דָּמָא וּזְרַק עַל מַדְבְּחָא לְכַפָּרָא עַל עַמָּא וַאֲמַר הָא דֵין דָּם קְיָמָא דְּגַזַר יְיָ עִמְּכוֹן עַל כָּל פִּתְגָּמַיָא הָאִלֵּין:

אֶת־הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל־הָעָם וַיֹּאמֶר
הִנֵּה דַם־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה
עִמָּכֶם עַל כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

רש"י

דס עולה, ואחד לחצי דס שלמים, להזות אותם על העם. ומכאן למדו רבותינו, שנכנסו אבותינו לברית במילה וטבילה והזאת דמים, שאין הזאה בלא טבילה: (ז) ספר הברית. מברמשים ועד מתן תורה, ומצות שנצטוו במרה: (ח) ויזרוק. עניין הזאה, ותרגומו חרק על מדבחא לכפרא

עיקר שפתי חכמים

ח לכך בא בה"א הידיעה בהברית להודיע שקאי על התורה וכו' שאמר ויכתוב משה: ט כדכתיב לעיל זרק על המזבח:

לקוטי הלכות

רוֹדְפִים לַחְקֹר אַחַר חֲקִירוֹת וִידִיעוֹת וְחָכְמוֹת, רַק הֵם מִתְחַזְּקִים בֶּאֱמוּנָה וְרוֹדְפִים אַחֲרָיו מִיָּד בַּבְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א): מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, שֶׁהַכָּף כְּשֶׁה' יִתְבָּרֵךְ מַתְחִיל לְמָשְׁכָם אֵלָיו, אֲזַי תֵּכֶף הֵם רָצִים אַחֲרָיו. וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם: אֲנִי שָׁמַעְתִּי מִשְּׁלוּחֶיךָ שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לְמָשְׁכֵנִי אֵלֶיךָ וַאֲנִי תֵּכֶף רַצְתִּי אַחֲרֶיךָ וְכוּ'. וְתֵכֶף כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל מַתְחִילִין לִרְדֹּף אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ אֲזַי ה' יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּמוֹ מִי שֶׁבּוֹרֵחַ וּמִסְתִּיר וּמַעֲלִים עַצְמוֹ בִּבְחִינַת (שָׁם ח): בְּרַח דּוֹדִי וְכוּ', בִּבְחִינַת (שָׁם ה): פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר וְכוּ'. וְאַחַר כָּךְ צְרִיכִין לְהַתְחִיל בְּהַדְרָגָה כַּסֵּדֶר לִרְדֹּף אַחֲרָיו וּלְבַקְּשׁוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּעֲבוֹדוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּשִׂמְחָה עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמָצְאוֹ בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָא יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְזֶהוּ בְּחִינַת: כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע - שֶׁהִקְדִּימוּ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע. וְלִכְאוֹרָה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין הַדָּבָר כְּלָל אֵיךְ אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת קֹדֶם שֶׁיִּשְׁמְעוּ. הָאֱמֶת שֶׁהַתּוֹרָה שִׁבְּחָה אוֹתָם עַל זֶה שֶׁמִּגֹּדֶל תְּשׁוּקָתָם לַה' יִתְבָּרֵךְ הִקְדִּימוּ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע כַּמְּבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת פח.) גָּדֹל שָׁבַח יִשְׂרָאֵל בָּזֶה. אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן קָשֶׁה הַדָּבָר מְאֹד אֵיךְ יָצִיר עִנְיָן זֶה וְאֵיךְ עוֹלֶה עַל הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת קֹדֶם

שֶׁנִּשְׁמָע. אַךְ בָּאֱמֶת בְּהַתּוֹרָה גּוּפָהּ מְבֹאָר הָעִנְיָן הֵיטֵב, כִּי מְבֹאָר בַּפָּסוּק שֶׁתְּשׁוּבָתָם הָיְתָה כָּךְ: כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. נִמְצָא שֶׁאָמְרוּ מַה שֶׁיְּדַבֵּר ה' יַעֲשׂוּ וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁבֶּאֱמֶת הֵם עוֹשִׂין אַחַר שֶׁיִּשְׁמְעוּ דִּבְרֵי ה', כַּמְּבֹאָר בַּפָּסוּק כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. אַךְ לְפִי זֶה קָשֶׁה, אִם כֵּן מַה מַּעֲלָתָם שֶׁהִקְדִּימוּ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע הֲלֹא כְּבָר הִקְדִּימוּ לוֹמַר שֶׁיַּעֲשׂוּ מַה שֶׁיְּדַבֵּר ה' כַּנַּ"ל. אַךְ בָּאֱמֶת הָעִנְיָן מְבֹאָר הֵיטֵב עַל פִּי הַנַּ"ל, כִּי זֶה עִקַּר מַעֲלַת קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל אָמְרוּ שֶׁהֵם אֵינָם רוֹצִים לַחְקֹר שׁוּם חֲקִירָה בְּטַעֲמֵי הַמִּצְוֹת וּבְדַרְכֵי הַשָּׁגָתוֹ וְהַנְהָגָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, רַק כָּל אֲשֶׁר יְדַבֵּר ה' נַעֲשֶׂה מִיָּד תֵּכֶף בְּלִי שׁוּם שְׁאֵלָה וַחֲקִירָה כְּלָל. וְאַחַר כָּךְ 'וְנִשְׁמָע', כִּי נִשְׁמָע לְשׁוֹן הֲבָנָה כַּלֵּב, כַּמְּבֹאָר בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י וּבְדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, הַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל אָמְרוּ שֶׁכָּל אֲשֶׁר יְדַבֵּר ה' יַעֲשׂוּ מִיָּד כְּפִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּלִי שׁוּם חֲקִירָה וּשְׁאֵלָה אַחַר שׁוּם טַעַם כְּלָל. וְאַחַר כָּךְ עַל־יְדֵי זֶה וְנִשְׁמָע, כִּי עַל־יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּצְוֹת בֶּאֱמֶת בְּתָמִימוּת בְּשִׂמְחָה זוֹכִין אַחַר כָּךְ לְהַשִּׂיג מַה שֶּׁמַּשִּׂיגִין. (אורח חיים - הלכות נפילת אפים וקדושה דסידרא ד' - אות י"ג)